

CAPITOLUL 12. FORME MEDICAMENTOASE HOMEOPATICE

Conform clasificării formelor medicamentoase după concepția terapeutică, distingem forme medicamentoase alopatiche și homeopatiche.

Alopatia, care stă la baza teraputicii moderne, a fost fundamentată încă de Galenus, forme medicamentoase alopatiche fiind majoritatea substanțelor medicamentoase folosite actualmente în terapeutică. Concepția dată se bazează pe cunoașterea proprietăților substanțelor medicamentoase, a modului lor de acțiune, actualmente pînă la nivel celular sau subcelular, avînd la bază experimentul.

Metodele homeopatiche se bazează pe principiul similitudinii, enunțat de Hipocrate: *Similia similibus curantur* (cuvîntul *homeopatia* provine de la noțiunile de origine greacă *homoios* — asemănător, același și *pathos* — suferință, maladie). Conform adepților acestei concepții, două maladii nu pot coexista în același organism, deci dacă se administrează un medicament care produce simptome asemănătoare cu cele produse de o maladie, se realizează o maladie artificială, care înlătură maladia reală de care suferă organismul. Urmînd această linie, rezultă, de exemplu, că în maladia hipertonică, alopatia recomandă medicamente hipotensive în doze clinic stabilite, pe cînd homeopatia dimpotrivă recomandă medicamente hipertensive, dar în doze infinitezimale.

Conform principiului similitudinii, o maladie va fi tratată de acele medicamente care dau reacții fiziologice similare cu cele ale maladii respective, dacă medicamentul ar fi fost administrat unui pacient sănătos. Cu alte cuvinte, în tratarea unei stări febrile se va administra un medicament capabil să provoace o stare febrilă la un om sănătos, însă în doze extrem de mici.

Fondatorul homeopatiei, farmacistul german Samuel Hahnemann, a stabilit un șir de principii: principiul similitudinii, principiul dozelor infinitezimale sau legea dinamizării, conform căreia efectul terapeutic sporește concomitent cu micșorarea dozelor extrem de mici pe oameni sănătoși.

PREPARAREA FORMELOR MEDICAMENTOASE HOMEOPATICE

Formele medicamentoase homeopatiche se prepară conform indicațiilor Farmacopeii homeopatiche, elaborată în 1872 de către medicul W. Schwabbe. În calitate de substanțe medicamentoase se folosesc substanțe de origine vegetală, animală și minerală, medicamentele homeopatiche fiind preparate prin diluarea sau triturarea formelor de bază (formelor medicamentoase inițiale) folosind apă purificată, etanol sau zahăr lactic. Diluarea și triturarea se efectuează după două scări: decizimală și centizimală.

Diluțiile decizimale se înseamnă prin literele *D* ori *X*, cele centizimale — prin *C* sau cifra fără semnul *C* (*XX 1*, *XX 2*, *XX 3* etc.). Prima diluție de acest gen trebuie să conțină 1/10 din substanța medicamentoasă de bază, iar cea următoare se prepară folosind 1 parte din diluția precedentă și 9 părți de substanță auxiliară (etanol, zahăr, apă purificată) — potenția a doua (*D*₂ ori *X*₂).

Scara decizimală

Prima diluție: D_1 (X 1) 1:10, diluția a doua: D_2 (X 2) 1:100; D_3 (X 3) 1:1000; D_4 (X 4) 1:10 000; D_5 (X 5) 1:100 000; D_6 (X 6) 1:1 000 000 etc.

Prima diluție centizimală trebuie să conțină 1/100 substanță medicamentoasă de bază. Diluția următoare se prepară dintr-o parte diluție precedentă și 99 părți de substanță auxiliară. Componentele se iau la masă.

Scara centizimală

Prima diluție: C_1 (XX 1) sau 1:100; C_2 (XX 2) 1:10 000; C_3 (XX 3) 1:1 000 000; C_4 (XX 4); 1:100 000 000 etc.

Prepararea formelor medicamentoase homeopatice de bază

Formele medicamentoase de origine vegetală sau animală se prepară din esențe și tincturi de plante vegetale proaspăt colectate (digitală, urzică, laur, mătrăgună): din plante se stoarce sucul, considerat drept unitate în procesul preparării ulterioare a formelor medicamentoase. Esența prezintă un amestec din părți egale de suc proaspăt și alcool etilic 90%. Conținutul substanțelor medicamentoase în ea constituie 50% (1/2). Tinctura rezultată prezintă un amestec din 2 părți esență și 8 părți alcool etilic 45% și corespunde primei diluții decizimale.

Tincturile homeopatice pot fi preparate și din produs vegetal uscat, prin percolare în raportul 1:10 (din 1 parte produs vegetal se obțin 10 părți tinctură).

Tincturile din țesuturi proaspete ale animalelor se prepară astfel: la o parte din țesut proaspăt, prealabil triturat, se aduc la mojar 10 părți etanol; se macerează timp de 8 zile mestecând periodic. Extracția se separă, se decantează, apoi se filtrează.

Din substanțe minerale și compuși chimici se prepară soluții apoase și alcoolice (se folosește alcool cu concentrația 45, 60 și 80%), precum și trituratii. O parte din substanța medicamentoasă se amestecă cu 9 părți de apă purificată sau etanol, dependent de solubilitatea substanței medicamentoase (corespunde diluției decizimale D_1). Conținutul substanței medicamentoase este de 1:10 și, respectiv, 1 parte din substanța medicamentoasă amestecată cu 99 părți de apă sau etanol corespunde scării centizimale C_1 . Conținutul substanței medicamentoase este de 1:100.

Triturațiile se prepară analog pulberilor titrate cu conținut de substanțe toxice și puternic active, folosind zahărul lactic. Triturația 1:10 (1+9) corespunde scării decizimale (D_1), iar 1:100 — scării centizimale (C_1).

Triturațiile substanțelor medicamentoase lichide se efectuează astfel: 2 picături de soluție apoasă sau 4 picături de soluție alcoolică se triturează cu 9,9 g zahăr lactic. Amestecul corespunde diluției centizimale C_1 și diluției decizimale D_2 .

Triturațiile din esențe și tincturi se obțin prin adăugarea la 2 părți de esență a 98 părți de zahăr lactic — diluție centizimală C_1 (XX 1). Când la 1 parte de tinctură se adaugă 99 părți de zahăr lactic, rezultă diluție decizimală D_2 (X 2).

Prepararea diluțiilor

Diluțiile de pînă la C_3 (XX 3) se consideră mici (potenții mici), de la C_3 pînă la C_{30} (XX 30) — mijlocii (potenții mijlocii), iar cele ulterioare — mari sau extrem de mari. Substanțele lichide se diluează în flacoane de sticlă avînd volumul cu $1/2$ — $1/3$ mai mare decît cel al lichidului de diluat. Denumirea substanței medicamentoase și gradul diluției se indică pe etichetă și pe dop (*D* sau *C*, respectiv).

Formele medicamentoase homeopatice se utilizează atît pentru uz intern, cît și pentru uz extern, sortimentul lor fiind variat. Pentru uz intern se administrează: pulberi (*Triturationes*), pilule cu zahăr-granule (*Pilulae*), picături (*Guttae*), soluții (*Solutiones*), comprimate (*Tablettae*). Pentru uz extern se utilizează: uleiuri (*Olea*), unguente (*Unguenta*) și soluții alcoolice (*Solutiones spirituosae* sau *Dilutiones*).

Rețetele homeopatice se deosebesc de cele alopatiche atît prin conținut, cît și prin modul de prescriere. De regulă, rețeta homeopatică conține următoarele informații: data, numele și prenumele bolnavului, apoi, în transcripție latină, denumirea substanței medicamentoase fără adresarea medicului către farmacist «Recipe», în locul căreia, înainte de fiecare denumire, este indicat numărul de rînd. Mai frecvent, sînt indicate cîteva medicamente, care se administrează consecutiv pe parcursul zilei. La necesitate, se indică gradul de diluție, formele medicamentoase constituind, de regulă, un singur ingredient. Mai jos se indică forma medicamentoasă (*Trit.* — triturație, *Pil.* — pilule etc.), iar la sfîrșitul rețetei — modul de administrare a medicamentului, după ce urmează semnătura medicului.

La prescriere esențele și tincturile care nu se diluează se înseamnă în rețetă prin semnul $\emptyset$, iar substanțele medicamentoase de bază prin *O*. Denumirea medicamentelor livrate bolnavului se scrie în latină ori în limba de stat a țării (pe flacoane, cutii, săculețe etc.), indicînd pe etichetă modul și ordinea de administrare a medicamentelor. Pentru receptura homeopatică este caracteristic faptul că nu este indicată cantitatea medicamentului prescris (ea trebuie să fie egală cu 10,0 g).

Exempli causa:

Data

Numele și prenumele bolnavului

1. *Mercurius dulcis* X 3 *trit.*

Dimineața și seara pe vîrfurile cutitului.

2. *Nux vomica* 3 *pil.*

3. *Lachesis* 6 *pil.*

Consecutiv peste 2 ore câte 8 pilule.

Medical (semnătura)

Exempli causa:

Data

Numele și prenumele bolnavului

Calendula Ø

Pentru uz extern

Cite 20 picături la jumătate de sticlă de 500 ml cu apă purificată fiartă, pentru spălarea plăgii.

Medical (semnătura)

Exempli causa:

Data

Numele și prenumele bolnavului

Apis D₆ dil.

Cite 8 picături de 3—4 ori în zi.

Medical (semnătura)

Prepararea formelor medicamentoase homeopatice solide

Frecvent, în homeopatie se folosesc pulberi, granule și comprimate administrate intern. Spre deosebire de medicamentele alopatice, acestea nu se înghit, ci se sug în cavitatea bucală.

Pulberile homeopatice (*Triturationes*) prezintă diferite diluții de substanțe solide și se numesc triturații. La dozarea lor se folosesc plăchete speciale din sticlă, masă plastică sau celuloid, sau vârful peniței, cuțitului. Doza pentru o singură administrare constituie aproximativ 0,2 g; pulberile se sug în cavitatea bucală și nu se administrează cu apă.

Exempli causa:

Calcaria iodată 3 Trit.

Pe vârful peniței, de 3—4 ori/zi.

Procesul de triturare în cazul formelor medicamentoase homeopatice solide este strict reglementat. Cantitatea de zahăr lactic luat în lucru se divizează în trei părți: o parte se trece în mojar și se triturează minuțios de câteva ori pînă se astupă porii mojarului, apoi se aduce calcarul iodat, totul se triturează minuțios, apoi timp de 4 min se amestecă cu o linguriță de porțelan. Se adaugă a doua parte de zahăr și iarăși se triturează minuțios timp de 6 min, se amestecă 4 min, apoi se trece la mojar a treia porțiune de zahăr lactic și se triturează timp de 40 min. După triturare rezultă prima diluție decizimală (D₁ ori X 1).

Pentru a obține prima potenție centizimală, o parte din triturația decizimală se amestecă cu 99 părți de zahăr lactic. Următoarele diluții, C₂ și C₃, se obțin analog primei metode. Deoarece cantitatea triturației nu este indicată în prescripție, se vor lua 10,0 g.

Exempli causa:

Aurum muriaticum C₆

Cite 8 pilule de 3—4 ori/zi.

Deoarece în rețetă nu este indicat numărul pilulelor, se vor lua 10,0 g. Se prepară triturarea aurului muriatic prin același procedeu tehnologic ca și în cazul pulberilor, apoi din ea se va pregăti diluția centizimală de gradul 6 (C₆).

Prepararea formelor medicamentoase homeopatice lichide

Privind prepararea soluțiilor (*Solutiones* sau *Dilutiones*), vom menționa că în homeopatie mixturile se folosesc rar, mai frecvent — în pediatrie. Pentru prepararea soluției apoase cu concentrație decizimală și centizimală se iau 10 picături de diluție respectivă la 30,0 g apă purificată și se administrează câte o linguriță de 2—3 ori pe zi.

Soluțiile homeopatice pentru uz extern se prepară din esențe și tincturi: 20 picături se dizolvă în 250 ml de apă fiartă sau purificată.

Exempli causa:

Arnica Ø

Cite 20 picături la 250 ml apă, pentru cataplasma.

Se livrează 10,0 g esență de arnică.

Picăturile (Guttae) se folosesc în homeopatie destul de frecvent, fiind livrate în cantitate de 10,0 g.

Exempli causa:

Camphora Rubini

Cite 3—5 picături de zahăr de 3—5 ori/zi.

Se prepară 10,0 g de soluție obținută ca rezultat al amestecării unor cantități egale de camfor și etanol 96%. Prescripția poartă numele autorului — profesorului italian Rubine.

Uleiurile homeopatice (Olea) prezintă forme medicamentoase pentru uz extern, sub formă de soluție 10% de substanță medicamentoasă (esențe, tincturi) în ulei de amigdale, măsline sau floarea-soarelui.

Exempli causa:

Oleum Cantharis 50,0

Se aplică pe pielea afectată de exemă veziculară.

Unguentele homeopatice (Unguenta), forme medicamentoase moi, se deosebesc de cele obișnuite prin faptul că se prepară prin amestecarea substanțelor medicamentoase cu vaselină, lanolină sau grăsime de porc în raportul 1:10.

Exempli causa:

Unguentum Calendula

Se aplică pe piele, la arsuri.

In cazul dat, 1,0 g esență de calendulă se amestecă cu excipient.

Farmaciile homeopatice livrează fără rețetă diferite medicamente compuse: antigripin, anticlimacterin, antinervin, picături anti-tiasmice, unguentul Fleming etc.